

Josef Mánes opět na Moravě

recenze výstavy

Josef Mánes pocházel z početné umělecké rodiny (otec Antonín, strýc Václav, bratr Quido, sestra Amálie) a to ovlivnilo nejvýznamnějšího malíře v českých zemích 19. století. Mistrova tvorba i osobnost jsou předmětem neustálého zájmu odborníků – bylo napsáno několik knih a v Praze pořádány - monografická výstava v roce 1971, souborná výstava o rodině Mánesů v roce 2003 a před dvěma lety projekt Josef Mánes: Člověk – umělec – legenda. Od druhé poloviny května až do konce srpna roku 2025 je v Kroměříži příležitost spatřit Mánesova díla, výhradně vytvořená během jeho pobytu na Moravě.

Výstava v Arcibiskupském zámku je téměř kompaktní. V obdélném prostoru je prostřednictvím padesáti dvou exponátů (10 obrazů, 41 kreseb, litografií či ocelorytin a 1 artefakt uměleckého řemesla) „vyprávěn“ Mánesův moravský příběh (doplněný o ukázkou tvorby jeho bratra Quida). Na panelech jsou k vidění jeho známé obrazy (Červené paraplíčko, Příjezd hosta, Při měsíčku aj.), litografie (např. Líbánky na Hané, Domov), ukázky z cyklu Život na panském sídle, doplněné o různé unikáty vytvořené pro členy rodiny Silva-Tarouca. Nejvíce je však kreseb s motivy staveb z moravských regionů a vyobrazeními tamních obyvatel. Zastoupeny jsou náhledy do prostředí aristokracie, měšťanstva a zejména selského stavu (např. nádvoří zámku v Břeclavi, interiér lékárny v Uherském Hradišti, slovácké žudro domu Jakuba Helešice v Břeclavi). Dále lze spatřit krojované ženy a muže z Hané, Slovácka či Těšínska a studie přírodních motivů. Na umělcův zemský patriotismus poukazuje kresba k textu Rakušanka a Moravanka – která z žen je lepší, to je nabíledni ...

Mánesovy společenské kontakty dokládají díla vzniklá dle jeho předloh (František Ladislav Rieger, Adolf Maria Pinkas, Antonín Strobach - poslanci Kroměřížského sněmu) a studie k portrétům Augusta Alexandra Silva-Taroucy i jeho manželky Isabely. Tyto velkoformátové podobizny však chybí a prázdnému panelu na konci expozice by „slušel“ portrét Augusta Alexandra Silva-Taroucy jako symbolický protějšek reprodukce Mánesovy fotografie umístěné na začátku zdařilé

výstavy, která významnému malíři skládá hold, obdobně jako kdysi Josef Mánes Moravě.

*Výstava Josef Mánes opět na Moravě: Kroměříž - Arcibiskupský zámek a zahrady
23. 5. – 31. 8. 2025, ve spolupráci s Národní galerií v Praze, kurátorky:
Mgr. Veronika Hulíková - Mgr. Markéta Vondrová.*

Autor textu: Stanislav Vaněk